

# Μάθημα 13°

Άσκηση 6.4.2  $X \neq \emptyset$  (1)

~~Αν~~ Αν  $\mathcal{F}$  οικογένεια αλγεβρών υποσυνόλων του  $X$  τότε (2)

$\cap_{A \in \mathcal{F}} A$  είναι αλγεβρα. Ομοίως για  $\sigma$ -άλγεβρες (3)

Λύση Λύνουμε την άσκηση για  $\sigma$ -άλγεβρες: Έστω ότι (4)

$\mathcal{F}$  οικογένεια  $\sigma$ -άλγεβρων υποσυνόλων του  $X$  και ~~και~~ (5)

$$B = \bigcap_{A \in \mathcal{F}} A. \quad \text{Αν } B \in \mathcal{B} \Rightarrow B \in \mathcal{A} \quad \forall \mathcal{A} \in \mathcal{F} \quad \Bigg\} \Rightarrow B^c \notin \mathcal{B} \quad \forall \quad (6)$$

$$\text{Αλλά } \mathcal{A} \dots \dots \dots \Bigg\} \Rightarrow B^c \quad (7)$$

$$\text{αφ'ότι } B^c \in \mathcal{B} \quad (8)$$

$$\text{Αν } B_n \in \mathcal{B} \text{ για } n=1, 2, \dots \Rightarrow B_n \in \mathcal{A} \quad \forall \mathcal{A} \in \mathcal{F} \Bigg\} \Rightarrow \dots \quad (9)$$

$$\Rightarrow \bigcup_{n=1}^{\infty} B_n \in \mathcal{B} \quad \forall \quad \Rightarrow \bigcup_{n=1}^{\infty} B_n \in \mathcal{B} \quad (10)$$

$$\dots \dots \dots \quad (11)$$

Άρα  $\mathcal{B}$   $\sigma$ -άλγεβρα. (12)

Ορισμός Αν  $S$  οικογένεια υποσυνόλων του  $X$ . (13)

$$\text{Η } \sigma(S) = \bigcap \{ \mathcal{A} : \mathcal{A} \text{ } \sigma\text{-άλγεβρα } \supseteq S \} \text{ είναι} \quad (14)$$

μία  $\sigma$ -άλγεβρα που περιέχει την οικογένεια  $S$  και (15)

μάλιστα είναι η ελάχιστη με αυτή την ιδιότητα (16)

Η  $\sigma(S)$  λέγεται η ..... (17)

Αν  $(X, d)$  μετρικός χώρος και  $\emptyset$  το σύνολο όλων των ανοικτών (18)

υποσυνόλων του  $X$  η  $\sigma(\emptyset)$ , δηλαδή η ελάχιστη  $\sigma$ -άλγεβρα (19)

που περιέχει τα ανοικτά σύνολα ονομάζεται Borel σ-άλγεβρα (1)  
και συμβολίζεται με  $\mathcal{B}(X)$ . (2)

Άσκηση 6.4.13 (Λήμμα Borel-Cantelli) (3)

Αν  $E_n \in \mathcal{M}$  με  $\sum_{n=1}^{\infty} \mu(E_n) < \infty \implies \mu(\limsup E_n) = 0$  (4)

όπου  $\limsup E_n = \bigcap_{n=1}^{\infty} \left( \bigcup_{m=n}^{\infty} E_m \right)$  (5)

Λύση Αν θέσουμε  $A_n = \bigcup_{m=n}^{\infty} E_m$  τότε  $A_n \downarrow$  και (6)

$\mu(A_1) = \mu\left(\bigcup_{m=1}^{\infty} E_m\right) \stackrel{\text{υποσφ.}}{\leq} \sum \mu(E_m) < \infty$  (7)

Άρα  $\mu\left(\bigcap_{n=1}^{\infty} A_n\right) = \lim_{n \rightarrow \infty} \mu(A_n) \stackrel{\text{υποσφ.}}{\leq} \lim_{n \rightarrow \infty} \sum_{m=n}^{\infty} \mu(E_m)$  (8)

$= \lim_{n \rightarrow \infty} \left( \sum_{m=1}^{\infty} \mu(E_m) - \sum_{m=1}^{n-1} \mu(E_m) \right) = 0$  (9)

Άσκηση 6.1.5 Δίνονται ανοικτά διαστήματα  $I_1, \dots, I_n$ . (10)

Δείξτε ότι αν το  $\bigcup_{i=1}^n I_i$  περιέχει το  $[0, 1]$  τότε (11)

$\sum_{i=1}^n \ell(I_i) \geq 1$  (12)

Λύση Αν  $\sum_{i=1}^n \ell(I_i) < 1 \implies \sum_{i=1}^n \ell(\bar{I}_i) \implies$  (13)

$\implies \sum_{i=1}^n \mu(\bar{I}_i) \stackrel{\text{υποσφ.}}{\implies} \mu\left(\bigcup_{i=1}^n \bar{I}_i\right) < 1$  (14)

$\implies \mu\left(\bigcup_{i=1}^n (\bar{I}_i \cap [0, 1])\right) \leq \mu\left(\bigcup_{i=1}^n \bar{I}_i\right) < 1$ . Άρα (15)

$\mu\left([0, 1] \setminus \bigcup_{i=1}^n (\bar{I}_i \cap [0, 1])\right) > 0$ . Συνεπώς το (16)

$[0, 1] \setminus \bigcup_{i=1}^n (\bar{I}_i \cap [0, 1])$  είναι μη κενό και ανοικτό υποσύνολο  $[0, 1]$ . Άρα περιέχει ρητό, άρα (17) (18)

Άσκηση (α) Το εξωτερικό μέτρο  $\mu^*$  είναι αναλλοίωτο (1)

ως μετατόμιση. Δηλαδή  $\forall E \subseteq \mathbb{R} \quad \forall x \in \mathbb{R}$  (2)

$$\text{αν } E+x = \{y+x : y \in E\} \text{ τότε } \mu^*(E+x) = \mu^*(E) \quad (3)$$

(β)  $\forall A \in \mathcal{M} \quad \forall x \in \mathbb{R} \Rightarrow A+x \in \mathcal{M} \quad \mu(A+x) = \mu(A)$  (4)

Λύση (α)  $\mu^*(E+x) = \inf \left\{ \sum_{j=1}^{\infty} l(I_j) : I_j = [a_j, b_j) \text{ \& } E+x \subseteq \bigcup_{j=1}^{\infty} I_j \right\}$  (5)

$$= \inf \left\{ \sum_{j=1}^{\infty} l(I_j) : I_j = [a_j, b_j) \text{ \& } E \subseteq \dots \right\} \quad (6)$$

$$= \inf \left\{ \sum_{j=1}^{\infty} l(I_j - x) : I_j - x = [a_j - x, b_j - x) \text{ \& } E \subseteq \dots \right\} \quad (7)$$

$$= \inf \left\{ \sum_{j=1}^{\infty} l(I'_j) : I'_j = [a'_j, b'_j) \text{ \& } E \subseteq \dots \right\} \quad (8)$$

$$= \dots \quad (9)$$

(β)  $\mu^*(E \cap (A+x)) + \mu^*(E \cap (E-x)) = \mu^*((E-x) \cap A) + \mu^*((E-x) \cap A+x)$  (10)

(α)  $\mu^*(\dots) + \mu^*(\dots) = \dots$  (11)

$$\Rightarrow A+x \in \mathcal{M} \quad (12)$$

Πρόταση Για κάθε  $A \subseteq \mathbb{R}$  τα ακόλουθα είναι ισοδύναμα (13)

(i)  $A$  μετρήσιμο (ii)  $\forall \varepsilon > 0 \exists$  ανοικτό  $U \text{ με } \mu^*(U \setminus A) < \varepsilon$  (14)

(iii)  $\exists \emptyset \neq G$  σύνολο  $G \supseteq A$  ώστε  $\mu^*(G \setminus A) = 0$  (15)

Απόδειξη (i)  $\Rightarrow$  (ii)  $\Rightarrow$  (iii)  $\Rightarrow$  (i) (16)

Αρα  $\forall \varepsilon > 0 \exists U$  ανοικτό  $\supseteq A$  ώστε  $\dots$  (17)

$$\text{Αν } \mu(A) < \infty \text{ τότε } \Rightarrow \mu(U \setminus A) < \varepsilon \quad (18)$$

$$\text{Αν } \mu(A) = \infty \text{ θεωρ } A_n = A \cap [-n, n] \text{ και ληφτε ως πριν } (19)$$

$$\text{ανοικτός } U_n \text{ ώστε } U_n \supseteq A_n \text{ \& } (20)$$

Θετούμε  $V = \bigcup_{n=1}^{\infty} U_n \supseteq A$ ,  $U$  ανοικτός και  $\mu(U \setminus A) =$  (1)

$= \mu \left( \bigcup_{n=1}^{\infty} (U_n \setminus A) \right) \leq \mu \left( \bigcup_{n=1}^{\infty} (U_n \setminus A) \right) \leq$  (2)

$\uparrow$   
 $\leq \sum_{n=1}^{\infty} \frac{\epsilon}{2^n} = \epsilon$  (3)

$\leq \sum_{n=1}^{\infty} \frac{\epsilon}{2^n} = \epsilon$  (4)

(ii)  $\Rightarrow$  (iii) Έστω  $G_n$  ανοικτός  $\supseteq A$   $\mu(G_n \setminus A) < \frac{1}{n}$  (5)

Θέσω  $G = \bigcap_{n=1}^{\infty} G_n$  -σύνολο  $\supseteq A$   $\mu(G \setminus A) \leq$  (6)

$\leq \frac{1}{n} \Rightarrow \mu(G \setminus A) = 0$  (7)

(iii)  $\Rightarrow$  (i) Το  $G \setminus A$  είναι μετρήσιμο ως σύνολο (8)

και το  $G$  είναι μετρήσιμο ως (9)

Άρα  $A \in \mathcal{M}$  γιατί  $A = G \setminus (G \setminus A)$  διότι  $G \supseteq A$   $\blacksquare$  10